

Békéscsaba első patikája

Dénes Attila

Forrás:

https://csabai hazak.blog.hu/2015/03/23/patika_879?fbclid=IwAR3o65Ko9o41OTYoc69UojEF9PNTOR_buS5R5LDQSyRgWqR8dKLxgoBExmg

Eredetileg feltöltve: 2015.03.23. 21:26

Baross utca 1.

A mai Baross utca egykor a városon átívelő nagy út részeként a Nagy utca vagy Fő utca nevet viselte. Központi helyét, a templomokhoz való közelségét tekintve nem meglepő, hogy már korán sok jelentős lakóépület, polgárház épült ebben az utcában, amelyek közül számos szerencsére ma is áll, hitelesen felidézve a XIX. századi csabai városképet.

A Békéscsaba első patikájának is otthont adó műemléképület az ötvenes években

A mai Baross utca 1. szám alatt, az akkori Patika utca (ma Eötvös utca) sarkán nyitotta meg 1812-ben Hamaliár György okleveles gyógyszerész Csaba első patikáját, az Arany sas patikát. A következő években a tulajdonosok váltakoztak: 1834-ben Majláth Rudolf Mudrony Jánosnak adta el a tulajdonjogot, akinek patikájáról az 1832-es orvosi jelentés a következőképpen számolt be: "Tulajdon épületje minden tekintetbe alkalmas; báltja tiszta világos és száraz; laboratóriuma tágas és tiszta, kamarája és pintzéje alkalmas, herbariumnak padlásának egy részét használja...". Bár a patika nem

tartozott a vármegye legjobban felszerelt patikái közé, bútorzata tiszta és csinos volt, és minden szükséges eszközzel el volt látva.

Az épület a gimnáziummal a XX. század első felében

1856-ban Laczay József vette meg a patikát, aki a gyógyszertár nevéből elhagyta az "arany" szót. Nagyobb változást jelentett azonban, hogy Mudrony csak a felszerelést adta el Laczaynak, így a patikának el kellett hagynia első otthonát: a gyógyszertár a Széchenyi utcai Schwarcz-házba költözött, ahonnan 1866-ban került át mai helyére, a Szent István térre. 1868-tól Varságh Béla lett a tulajdonos. Ez a kiváló gyógyszerész a város fejlődésének minden jelentős lépésénél irányító szerepet játszott, a patika pedig vezetése alatt a megye legkiválóbb gyógyszertárainak egyike lett.

Az épület az 1930-as években

A földszintes épületnek a Szeberényi tér felé néző homlokzata öt-, az Eötvös utcára néző három-, a Baross utcára néző egytengelyes volt, kereteletlen, egyforma ablakokkal, köztük vállpárkányos falpillérek voltak, melyekre félköríves ívezetek futottak rá. Az ívmezőkben kerek rozetták helyezkedtek el. A saroktengely egyszerűbb kialakítású volt.

Az épület az ötvenes években

Az épület 1951-ben. Forrás: Horler Miklós: Békéscsaba városképi és műemléki vizsgálata, Múzeumok és Műemlékek Országos Központja, 1951, Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ tervtára

Az 1951-ben készült városképi és műemléki vizsgálat [2] szerint az ekkor egészségházként működő, egyszerű klasszicista épület nyugodt homlokzatával a Szeberényi tér értékes alkotóeleme volt. A tér és a Baross utca zártságának érdekében egy emelet ráépítését és a Baross utca felől az egykori algimnázium

épületéhez csatlakoztatást, a műemlék jellegű épület fenntartását javasolta. Sajnos a várostörténeti jelentőségű épületet az iskola bővítése idején lebontották, az iskolának a régi polgárház helyére épült új, lapostetős szárnya – elsősorban a Szeberényi tér felé homlokzatát tekintve – kevésbé illeszkedik a Szeberényi tér, illetve a Baross utca polgárházainak hangulatába. Ha valóban kiegészült volna a javaslatnak megfelelően, stílusában illeszkedő emelettel, a Szeberényi tér kiváló lezárása lenne.

Felhasznált irodalom

- [1] A 200 éves Sas Patika története, *Sas Patika Magazin*, I. évf. 1. szám, 2012. január.
- [2] *Horler Miklós*: Békéscsaba városképi és műemléki vizsgálata. Múzeumok és Műemlékek Országos Központja, 1951.
- [3] *Gecsei Lajos*: Gyógyszertárak – gyógyszerészek 1850–1875. Gyógyszerészet-történeti emlékek Békés vármegyéből, Békéscsaba, 1986.